

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

Hotărâre

privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio disponibile în benzile de 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

<p>2.1. Sursa proiectului de act normativ</p>	<p>Proiectul de act normativ are ca obiect stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz.</p> <p>Pentru benzile de frecvențe radio sunt stabilite condiții armonizate prin măsuri tehnice de punere în aplicare în conformitate cu art. 4 din Decizia nr. 676/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind cadrul de reglementare pentru politica de gestionare a spectrului de frecvențe radio în Comunitatea Europeană. Aceste benzi de frecvențe radio au fost armonizate pentru a permite utilizarea lor în vederea furnizării de rețelele și servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă.</p> <p>Acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în cadrul benzilor menționate anterior face parte din obiectivele urmărite prin Programul de guvernare 2021-2024 – „<i>Coaliția pentru reziliență, dezvoltare și prosperitate</i>” din Anexa nr. 2 la Hotărârea Parlamentului nr. 42/2021, în cadrul măsurilor ce privesc domeniul comunicații și tehnologii ale viitorului, relevante pentru prezentul proiect fiind:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ „<i>Asigurarea condițiilor optime pentru implementarea și dezvoltarea noilor tehnologii 5G [...]</i>”;▪ „<i>Stimularea adoptării tehnologiilor 5G, respectiv extinderea zonelor deservite la nivel național [...]</i>”;▪ „<i>Atribuirea drepturilor de utilizare a spectrului radio.</i>” <p>Prezentul proiect facilitează îndeplinirea de către România a dispozițiilor:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ art. 1 din <u>Decizia (UE) 2017/899</u> a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2017 privind utilizarea benzii de frecvențe 490 – 790 MHz în Uniune;▪ art. 45, art. 53 și art. 54 din <u>Directiva (UE) 2018/1972</u> a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, articole transpuse în legislația națională prin dispoziții din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, aprobată prin Legea nr.113/2010, cu modificările și completările ulterioare. <p>Prezentul proiect are în vedere dispozițiile Legii nr. 198/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor</p>
---	---

de comunicații electronice, act normativ care modifică și completează, printre altele, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Prezentul proiect urmărește și una din direcțiile prioritare de acțiune conținută în Hotărârea Guvernului nr. 429/2019 pentru aprobarea Strategiei 5G pentru România, act normativ care reține sub acest aspect: "*În continuarea bunelor politici favorizante pentru promovarea intereselor consumatorilor și creșterea eficienței utilizării spectrului, securizarea investițiilor în resurse spectrale pentru 5G va fi realizată pe bază de licitații (proceduri de selecție competitivă). În scopul favorizării dinamicii competitive sănătoase în sectorul comunicațiilor, licitațiile vor porni de la prețuri corecte, care reflectă perspectivele de dezvoltare a sectorului în România, și vor permite intrarea pe piață*".

Proiectul facilitează, de asemenea, îndeplinirea reformelor privind infrastructurile digitale, în particular a celei privind licitația 5G și asigurarea resurselor spectrale necesare pe termen lung, menționate la secțiunea 3.3 din Planul Național de Reformă 2021 (PNR)¹, și sprijină Recomandările Specifice de Tară pentru 2020 – 2021 (RST). În particular, Recomandarea Consiliului (2020/C 282/23 din 20 iulie 2020 privind Programul național de reformă al României pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României pentru 2020², cu privire la recomandarea nr. 3 privind promovarea investițiilor private pentru a favoriza redresarea economică, direcționarea investițiilor către tranziția digitală și infrastructura de servicii digitale.

Pe de altă parte, tot în raport cu Planul Național de Reformă, proiectul nu are impact asupra Recomandării (2021/C 304/23) a Consiliului din 18 iunie 2021 care include un aviz al Consiliului privind programul de convergență al României pentru 2021³. De asemenea, proiectul nu afectează Recomandarea Consiliului (2021/C 304/24) din 18 iunie 2021 în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România⁴, întrucât licențele au fost bugetate iar la calculul deficitului în conformitate cu Manualul ESA 2010, sumele încasate din taxe de licență au impact negativ în anul în care valoarea licențelor este încasată, valoarea acestora fiind înregistrată eşalonat, anual, în tranșe egale pe întreaga perioadă de alocare a licențelor.

Planul Național de Reformă 2021 reflectă, de o manieră generală, complementaritatea cu Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), în condițiile în care PNRR trebuie să cuprindă reforme și investiții menite să contribuie la punerea în aplicare a RST, precum și la tranziția ecologică și digitală.

În acest sens, prezentul proiect de act normativ facilitează realizarea reformei 2 "*Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate*" din componenta 7 – Transformare Digitală a PNRR. Întrucât este necesar pentru desfășurarea procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, proiectul sprijină realizarea jaloanelor nr. 147 și 149 din PNRR.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2021-european-semester-national-reform-programme-romania_ro.pdf.

² https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2020/pdf_2020/2020.11.04_rst_2020_ro_ioue.pdf.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal->

content/RO/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2021.304.01.0107.01.RON&toc=OJ%3AC%3A2021%3A304%3AFULL.

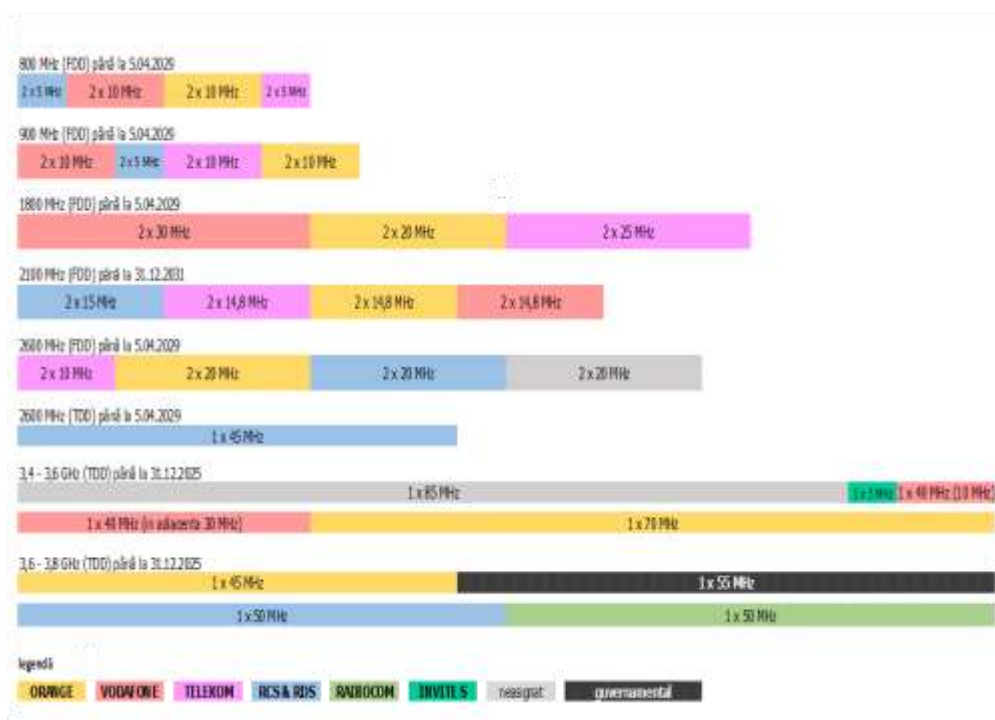
⁴ [EUR-Lex - 32021H0729\(24\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\).](https://eur-lex.europa.eu/lexuriserv%3A%2021H0729(24)-EN-)

	<p>De asemenea, proiectul reflectă Recomandarea Comisiei nr. C(2020) 6270 din 18.09.2020 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G, cu scopul de a încuraja conectivitatea în sprijinul redresării economice a Uniunii după criza provocată de pandemia de COVID-19.</p> <p>În particular, proiectul face <u>aplicarea foii de parcurs naționale privind conectivitatea</u>⁵ și se circumscrie măsurii nr. 24, aspect ce privește promovarea unor prețuri de rezervare adecvate. Implementarea foii de parcurs naționale privind conectivitatea este și jalonul nr. 148 din PNRR.</p> <p>În cele din urmă, <u>planul de acțiuni al Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) pentru anul 2022</u>⁶ prevede, la punctul 26, organizarea procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a spectrului radio în anumite benzi de frecvențe radio, necesare pentru realizarea obiectivelor privind introducerea coordonată a serviciilor 5G în Uniune. Conform ANCOM, procedura de selecție are loc iar licențele subsecvente sunt emise în baza dispozițiilor <u>Directivei (UE) 2018/1972</u>, transpuse în legislația din România.</p>
<p>2.2. Descrierea situației actuale</p>	<p style="text-align: center;"><i>Prezentarea cadrului existent</i></p> <p>În conformitate cu legislația în vigoare, autorizarea utilizării unei benzi de frecvențe radio implică asignarea spectrului de frecvențe radio în temeiul unui regim de autorizare generală sau al drepturilor individuale de utilizare. În cazul de față (benzile 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400 – 3800 MHz) este vorba de benzi armonizate la nivelul Uniunii Europene în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă, în baza unor drepturi individuale de utilizare.</p> <p>Regimul de autorizare prin recurgerea la drepturi individuale de utilizare este unul adecvat având în vedere obiectivele urmărite. În consecință, utilizarea resursei limitate de spectru radio în aceste benzi este condiționată de obținerea unei/unor licențe de utilizare a frecvențelor radio, înscris/înscrisuri prin care se stabilesc un set de reguli ce trebuie urmate pentru exploatarea bunului aflat în proprietatea publică a statului și în administrarea ANCOM.</p> <p>Legislația primară în vigoare, reprezentată de art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, stabilește că acordarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio ca urmare a unei/unor proceduri de selecție este condiționată de plata unei taxe de licență. Taxa de licență (în cazul procedurii de selecție comparativă), respectiv valoarea minimală a taxei (în cazul procedurii de selecție competitivă), precum și condițiile privind efectuarea plății, sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului inițiată de către ANCOM.</p> <p>Furnizarea serviciilor de comunicații mobile/fixe de bandă largă prin unde radio se realizează în prezent prin intermediul drepturilor de utilizare a frecvențelor radio acordate ca urmare a procedurilor de selecție organizate în cursul anilor 2005 și 2007 (pentru banda de frecvențe radio 2100 MHz), precum și în 2012, 2015 și 2021 (pentru drepturile de utilizare din benzile 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2600 MHz, respectiv 3400-3800 MHz), drepturile</p>

⁵ Publicată la <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/81095>.

⁶ https://www.ancom.ro/uploads/links_files/Plan_public_2022.pdf.

de utilizare în vigoare (valabile la nivelul lunii iunie 2022) fiind prezentate schematic conform figurii de mai jos:

Așa după cum rezultă din figura de mai sus, cele mai mari patru rețele de comunicații mobile din România utilizează 750 MHz în benzi armonizate, astfel:

- Orange: 265 MHz (din care 40 MHz sub 1 GHz și 225 MHz între 1 – 4 GHz);
- RCS&RDS: 185 MHz (din care 20 MHz sub 1 GHz și 165 MHz între 1 – 4 GHz);
- Vodafone: 170 MHz (din care 40 MHz sub 1 GHz și 130 MHz între 1 – 4 GHz);
- Telekom: 130 MHz (din care 30 MHz sub 1 GHz și 100 MHz între 1 – 3 GHz).

Pentru a permite utilizatorilor spectrului radio să aleagă cele mai bune tehnologii și servicii aplicabile în benzile de frecvențe radio disponibile pentru serviciile de comunicații electronice conform Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio în conformitate cu dreptul Uniunii, drepturile de utilizare în benzile menționate mai sus recunosc **principiul neutralității tehnologiei utilizate și neutralității serviciului furnizat**. Prin urmare, drepturile individuale în vigoare pot fi utilizate pentru furnizarea serviciilor de comunicații mobile 2G, 3G, 4G și 5G, titularii având posibilitatea de implementare și a noilor tehnologii în măsura în care acest lucru este posibil în considerarea activelor deținute, precum cantitățile de spectru radio, echipamentele de rețea etc.

Astfel, principiul neutralității tehnologiei utilizate și neutralității serviciului furnizat nu trebuie privit în mod absolut, dimpotrivă. Acest principiu trebuie înțeles ca fiind posibilitatea de a folosi orice tip de tehnologie disponibilă pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice în anumite benzi de frecvențe radio cu respectarea însă a prevederilor Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio.

Problemele la rezolvarea cărora va contribui proiectul de hotărâre și grupurile țintă

Pe măsură ce comunicațiile electronice devin esențiale pentru un număr tot mai mare de sectoare ale vieții economice și sociale, **cerințele privind capacitățile rețelelor** de comunicații electronice sunt tot mai mari. Datele statistice ale ANCOM arată creșteri consistente pe termen lung ale traficului de internet, creșterea numărului și diversificarea tipurilor de utilizatori (persoane, mașini, obiecte conectate etc.). Dacă în trecut s-a pus accentul în special pe **creșterea lărgimii de bandă disponibile pretutindeni și pentru fiecare utilizator**, odată cu creșterea gradului de sofisticare al serviciilor digitale și progresul tehnologic al rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, devin tot mai importanți alți parametri, cum ar fi întârzierea de transfer al pachetelor de date, disponibilitatea și fiabilitatea.

În cazul rețelelor de comunicații electronice cu acces prin intermediul undelor radio, răspunsul actual pentru satisfacerea pe termen lung a unor astfel de evoluții ale cererii este (1) – utilizarea unor tehnologii cât mai noi și (2) – adăugarea de resurse de spectru radio suplimentare, îndeșirea stațiilor de bază (micșorarea celulelor) fiind considerată insuficientă.

Așadar, spectrul de frecvențe radio, un **element esențial** pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice radio, este totodată o **resursă publică limitată**, cu **valoare publică și de piață importantă**, dată de **situația curentă și perspectivele de dezvoltare tehnice și economice ale comunicațiilor electronice și serviciilor digitale în România**, precum și de orice alt factor semnificativ care determină valoarea acestora.

Prin urmare, taxele de licență pentru drepturile de utilizare a spectrului radio **pot influența deciziile de a solicita sau nu** astfel de drepturi și **de a utiliza sau nu resursele** de spectru radio. De exemplu, drepturile de utilizare pot face obiectul unei ofertări strategice concertate din partea operatorilor, caz în care riscurile de tezurizare anticoncurențială a resurselor cresc, cu consecința ineficienței utilizării resurselor și afectării concurenței. În scenariul opus, rivalitatea pentru resursele de spectru radio reflectată în prețurile drepturilor poate determina un operator să renunțe la a mai solicita și utiliza o anumită bandă de frecvențe radio, în căutarea unor alternative pentru dezvoltarea propriei rețele.

Prezentul proiect urmărește să rezolve problematica stabilirii prețurilor de pornire (prețuri minime, sau de rezervare) ale procedurii de selecție competitive care urmează a fi desfășurată de ANCOM în 2022, precum și a modalităților/condițiilor de plată a acestora, în conformitate cu criteriile legale, astfel încât să asigure utilizarea eficientă și eficace a resurselor de spectru.

Totodată, valoarea publică a spectrului radio poate fi insuficient exploatată în măsura în care un număr prea mare de comunități rămân insuficient deservite cu servicii de comunicații mobile pe termen lung. Într-o astfel de situație, promovarea obiectivelor de politici publice necesită medierea unui mix de măsuri pe multiple planuri: concurențial, operațional, investițional, reducerea barierelor birocratice la extinderea rețelelor etc.

Fără a prejudicia în vreun fel independența ANCOM și fără a aduce atingere criteriilor legale privind stabilirea tarifului de utilizare a spectrului, analiza

măsurii în care o reducere temporară a acestui tarif poate accelera atingerea obiectivelor naționale în materie de conectivitate ar trebui să prezinte o relevanță mai mare în contextul actual.

Frecvențe radio în procedura de selecție ANCOM 2022

În cursul anului 2022, ANCOM are în vedere o procedură de selecție competitivă în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio pentru 555 MHz în 4 benzi de frecvențe (700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și respectiv, 3400 – 3800 MHz), după cum urmează:

- 60 MHz în 6 blocuri FDD de 2x5 MHz în banda de 700 MHz (703-733 MHz/758-788 MHz), pentru o durată de 25 ani începând cu 1 ianuarie 2023;
- 15 MHz în 3 blocuri SDL de 5 MHz în banda de 700 MHz SDL (738-753 MHz), pentru o durată de 25 de ani începând cu 1 ianuarie 2023;
- 40 MHz în 8 blocuri SDL de 5 MHz în banda de 1500 MHz (1452 – 1492 MHz), pentru o durată de 25 ani începând cu 1 ianuarie 2023;
- 40 MHz în 4 blocuri FDD de 2x5 MHz în banda de 2600 MHz (2550-2570/2670-2690 MHz), pentru perioada 1 ianuarie 2023 – 5 aprilie 2029 (6 ani și 3 luni);
- 400 MHz în 40 blocuri TDD de 1x10 MHz în banda 3400 – 3800 MHz, pentru o durată de 22 ani începând cu 1 ianuarie 2026.

NB: Din cei 400 MHz propuși pentru licențiere începând cu 2026, pentru 260 MHz există în prezent drepturi de utilizare valabile acordate unui număr de 5 titulari de licențe, drepturi care expiră la 31 decembrie 2025.

În conformitate cu dispozițiile art. 31 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, „(1) *Drepturile de utilizare a frecvențelor radio din cadrul spectrului de frecvențe radio armonizat, conferite în urma unor proceduri de selecție comparativă sau competitivă pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă, se acordă pentru o perioadă de 15 ani cu posibilitatea de prelungire pentru încă 5 ani*”.

Totodată, prin excepție de la prevederile art. 31 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, pentru anumite situații specificate la art. 31 alin. (2) din actul normativ menționat, drepturile de utilizare menționate se pot acorda pentru perioade mai lungi, cuprinse între 20 și 25 de ani, însă fără opțiunea prelungirii, acordarea drepturilor în aceste condiții fiind „*circumstanțiată îndeosebi la:*

a) situația benzii acordate pentru prima dată în vederea furnizării serviciilor de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă; sau

b) expirarea simultană a duratei drepturilor pentru una sau mai multe benzi de frecvențe radio.”

Benzile de frecvențe radio care fac obiectul acestei proceduri de selecție sunt fie benzi acordate pentru prima dată în vederea furnizării serviciilor de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă (banda de 700 MHz și banda de 1500 MHz), fie benzi în care există deja drepturi în vigoare, acordate în licitații anterioare (banda de 2600 MHz și banda 3400-3800 MHz).

Astfel, drepturile de utilizare pentru spectrul radio disponibil în benzile de 700 MHz și de 1500 MHz urmează a avea o valabilitate de 25 de ani (perioada 2023-2047, inclusiv), ANCOM aplicând în acest caz prevederile art. 31 alin. (2) lit. a)

din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare.

În cazul drepturilor de utilizare pentru banda 3400-3800 MHz, ANCOM consideră că sunt aplicabile prevederile art. 31 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, din rațiuni ce vor fi expuse în continuare, motiv pentru care a propus o perioadă de valabilitate a acestor drepturi de 22 ani (perioada 2026-2047, inclusiv), în scopul alinierii valabilității acestor drepturi cu momentul expirării drepturilor de utilizare în banda de 700 MHz.

Cazul benzii 3400-3800 MHz este unul special, în sensul în care, deși aceasta a făcut deja obiectul unei proceduri de selecție în anul 2015 (cu luarea în considerare a prevederilor tehnice ale Deciziei de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. 2014/276/UE de modificare a Deciziei 2008/411/CE privind armonizarea benzii de frecvențe 3400-3800 MHz pentru sisteme terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice în cadrul Comunității), ea a fost desemnată ulterior ca „bandă primară” adecvată pentru introducerea rapidă, timpurie, a serviciilor bazate pe 5G în Europa, conform pct. 1 din cap. 2 al avizului Grupului pentru politici în domeniul spectrului radio (RSPG) din 09.11.2016 privind aspecte legate de spectrul radio destinat sistemelor pe suport radio de generație viitoare (5G).

În consecință, pe plan unional a fost elaborată Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. (UE) 2019/235 de modificare a Deciziei 2008/411/CE în ceea ce privește o actualizare a condițiilor tehnice relevante aplicabile benzii de frecvențe 3400-3800 MHz, în care au fost concretizate condiții tehnice net diferite față de situația din anii 2014-2015, adecvate pentru noul statut și noua destinație permise la nivel european de banda în discuție, motiv pentru care ANCOM consideră că această bandă va fi, în fapt, acordată pentru prima dată în acest nou context tehnic descris anterior, cu ocazia procedurii de selecție pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă ce face obiectul prezentului proiect de act normativ.

Prin urmare, în cazul de față, Autoritatea nu face altceva decât să aplice prevederile legale relevante ale cadrului legislativ în vigoare, inclusiv cu modificările și completările generate de adoptarea Legii nr. 198/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice.

Pe de altă parte, conform pct. 2 din cap. 2 al avizului RSPG din anul 2016 evocat mai sus, implementarea sistemelor pe suport radio de generație viitoare (5G) în Europa va trebui să se realizeze și în alte benzi de frecvențe sub 1 GHz deja armonizate, incluzând în special banda de 700 MHz, pentru a permite atât acoperirea teritoriului la nivel național cât și acoperirea în interiorul clădirilor.

Luând în considerare cele expuse anterior, România (prin ANCOM) – la fel ca multe alte țări europene – a înțeles să fructifice această oportunitate de a acorda simultan drepturi de utilizare în banda de 700 MHz și în banda 3400-3800 MHz, având în vedere caracterul evident de complementaritate al celor două benzi de frecvențe desemnate pentru același scop (furnizarea de servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă). Autoritatea oferă astfel părților interesate, care vor participa la procedura de selecție ce urmează a se desfășura înainte de finalul anului 2022, oportunitatea de a-și adjudica drepturi de utilizare cu caracteristici variate, în conformitate cu propriile strategii comerciale și planuri de afaceri, și de a-și diversifica portofoliile de spectru deținute.

De asemenea, tot prin excepție de la prevederile art. 31 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, drepturile de utilizare pot fi acordate prin intermediul unei proceduri de selecție, în conformitate cu alin. (1) al art. 31¹ din actul normativ amintit, pentru perioade mai scurte, „[...] în vederea asigurării expirării simultane a duratei drepturilor pentru una sau mai multe benzi de frecvențe radio [...]”. Acesta este cazul drepturilor de utilizare încă disponibile în banda de 2600 MHz – ce urmează să fie acordate în perioada următoare – bandă în care toate drepturile de utilizare trebuie să expire simultan cu cele deja acordate (ca efect al procedurii de selecție desfășurate în anul 2012 de către Autoritate), atât în banda de 2600 MHz cât și în benzile de 800 MHz, 900 MHz și 1800 MHz, adică în data de 05 aprilie 2029.

Consecințele neadoptării proiectului

Nesoluționarea problematicii prețurilor de pornire pentru procedura de selecție și a modalității de plată a taxei de licență rezultate din procedura de selecție competitivă împiedică desfășurarea procedurii de selecție.

ANCOM nu poate stabili unilateral prețurile indiferent de procedura de selecție avută în vedere și nici nu poate emite licențele pentru drepturile câștigate în absența (calendarului) plății taxelor. Totodată, ANCOM nu poate modifica regimul de autorizare al acestor benzi de frecvență, din drepturi individuale de utilizare în regim de utilizare bazat pe autorizarea generală. În cazul particular al benzii de 3400 – 3800 MHz, expirarea drepturilor în vigoare la 31.12.2025, neînsoțită de acordarea unor noi drepturi, ar însemna închiderea rețelelor 5G și Wimax existente care utilizează frecvențe radio această bandă.

Prin urmare, neadoptarea proiectului ar face imposibilă utilizarea unor noi resurse de spectru radio cu valoare publică și economică importantă și ar retrage de la utilizare 260 MHz de spectrul radio în banda 3400 – 3800 MHz, începând cu 1 ianuarie 2026.

Neutilizarea resurselor de spectru radio în aceste benzi ar frâna progresul tehnologic al rețelelor de comunicații electronice, care ar fi astfel nevoite să caute alternative de dezvoltare în alte benzi de frecvențe radio, precum și să descurajeze (prin ofertele pe care le lansează) creșterea consumului de internet și inovarea.

Concluzii ale studiilor și evaluărilor efectuate

(a) Criterii legale privind stabilirea prețurilor

În fundamentarea a două precedente hotărâri având obiect similar adoptate în 2012⁷ și 2021⁸, s-a arătat că în materia procedurilor de selecție competitivă, stabilirea valorilor minime ale taxelor de licență poate fi realizată în mai multe modalități, în funcție de o serie de factori precum obiectivele urmărite, design-ul propriu-zis al procedurii, presiunile competitive interne, etc. Astfel, valorile minime pentru taxa de licență pot fi stabilite ca:

- niveluri nominale, suficiente pentru descurajarea ofertelor nereserioase;

⁷ Hotărârea Guvernului nr. 605/2012 privind stabilirea cuantumului valorilor minime ale taxelor de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzile de frecvențe 790-862 MHz, 880-915 MHz/925-960 MHz, 1710-1785 MHz/1805-1880 MHz și 2500-2690 MHz.

⁸ Hotărârea Guvernului nr. 1060/2021 privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență.

- niveluri care să asigure recuperarea eventualelor costuri ocazionate de schimbarea destinației spectrului;
- niveluri care să reflecte valoarea de piață estimată, de exemplu prin raportare la tranzacții private, la valorile rezultate din alte proceduri de selecție similare sau chiar la prețul istoric al resursei.

Mai mult, conform cadrului normativ recent adoptat (Legea nr. 198/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice) taxele de licență iau în **considerare necesitatea de a facilita dezvoltarea continuă a infrastructurii** în vederea realizării celei mai eficiente utilizări a resurselor. În particular, taxele sunt stabilite **la un nivel care urmărește asignarea și utilizarea eficientă a spectrului** de frecvențe radio, inclusiv prin:

- (a) stabilirea de prețuri de rezervare ca taxe minime pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio ținând seama de valoarea drepturilor respective în posibilele soluții alternative de utilizare a acestora;
- (b) luarea în considerare a costurilor generate de condițiile aferente drepturilor respective; și
- (c) aplicarea, în măsura posibilului, a unor modalități de plată legate de disponibilitatea efectivă pentru utilizare a spectrului de frecvențe radio.

În contextul procedurii de selecție ce urmează a fi organizată în 2022 nu există costuri ocazionate de schimbarea destinației benzilor de frecvențe radio, iar soluțiile alternative de utilizare nu sunt posibile întrucât este vorba de un spectru radio armonizat în temeiul Deciziei nr. 676/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind cadrul de reglementare pentru politica de gestionare a spectrului de frecvențe radio în Comunitatea Europeană. Pe de altă parte, tocmai armonizarea acestor benzi pentru rețele și servicii de comunicații mobile de bandă largă contribuie în mod semnificativ la valoarea lor economică.

În fundamentarea nivelului valorii minime pentru taxa de licență este așadar necesară realizarea unui echilibru între două tendințe contrare. Pe de o parte, stabilirea valorii minime la nivel ridicat este probabil să genereze beneficii, atât în sensul reducerii câștigurilor potențiale ale operatorilor din ofertarea strategică concertată (în vederea reducerii strategice a cererii), precum și în sensul asigurării faptului că măsurile pentru dezvoltarea concurenței nu facilitează accesul unei persoane care, atribuind spectrului o valoare redusă, aduce o contribuție slabă la atingerea obiectivelor de stimulare a concurenței. Pe de altă parte, există riscul ca o parte din resursele de spectru să rămână nevândute, dacă valorile minime ale taxelor de licență sunt prea mari.

De asemenea, stabilirea unor niveluri nominale (de exemplu, simbolice) cu scopul descurajării ofertelor nereserioase este nejustificată întrucât acest tip de oferte pot fi descurajate printr-o multitudine de criterii ale procedurii legate de calificarea participanților (de exemplu, cifra de afaceri, scrisoare de garanție bancară etc.) sau de acceptarea ofertelor (de exemplu, punctajul atribuit loturilor sau incrementele minime ale prețurilor ofertate).

Setul comun de instrumente privind conectivitatea⁹ recomandă stabilirea prețurilor de pornire ale procedurilor de selecție la niveluri adecvate, astfel:

⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/connectivity-toolbox-member-states-agree-best-practices-boost-timely-deployment-5g-and-fibre>.

"Statele Membre sunt invitate să stabilească prețurile de pornire prin utilizarea unei metodologii, inclusiv prin apelul la referințe (benchmarks) pentru benzile avute în vedere, modele financiare de evaluare și/sau alte modele. Atunci când utilizează referințele (benchmark-urile), prețurile ar trebui ajustate pentru considerarea circumstanțelor specifice statelor, cum ar fi populația, durata licențelor, obligațiile de acoperire, printre altele și, acolo unde este justificat, cu excluderea cazurilor excepționale (extremele statistice). Statele membre ar trebui să evite maximizarea veniturilor".

(b) Criterii aplicate pentru estimarea valorii de piață a licențelor/spectrului radio

În fundamentarea precedentelor hotărâri privind stabilirea cuantumurilor unor taxe de licență s-a arătat că valoarea economică a spectrului pentru comunicații mobile terestre diferă atât în spațiu, de la un stat la altul, cât și în timp, depinzând de o multitudine de factori precum: dimensiunea și potențialul pieței interne, cererea de servicii de comunicații mobile, dinamica competitivă a pieței (de exemplu, numărul și dimensiunea operatorilor existenți sau a potențialilor concurenți), disponibilitatea și prețul spectrului în alte benzi substituibile, condițiile de utilizare (de exemplu, obligații de acoperire, durata licenței etc.), prevederile și predictibilitatea legislației naționale și a cadrului de reglementare în domeniu. De asemenea, s-a menționat că valoarea economică a licențelor/spectrului depinde și de o serie de factori exogeni, în afara controlului autorităților, precum proprietățile fizice și caracteristicile de propagare în benzile respective, ciclurile tehnologice, ciclurile economice, ciclurile investiționale, facilitatea și costul accesului la capitaluri, apartenența operatorilor la grupuri multinaționale și strategiile globale ale acestora etc. Prin urmare, date fiind numărul, complexitatea, interacțiunile și interdependențele între factorii care, în reflectarea circumstanțelor diferitelor piețe, în diferite momente de timp, pot influența valorile spectrului radio, demersurile de estimare a valorilor de piață a benzilor radio sunt imperfecte, indiferent de modelele teoretice utilizate și de aproximările practice efectuate. Nu în ultimul rând, trebuie remarcată asimetria de informații a autorităților în raport cu furnizorii de rețele de comunicații mobile, ale căror evaluări private asupra valorilor licențelor sunt reflectate de obicei în rezultatele procedurilor competitive de selecție.

În contextul procedurii de selecție avută în vedere, ANCOM propune reflectarea următoarelor criterii în nivelul minim al taxei de licență per bloc de frecvențe, criterii relevante pentru estimarea unor valori de piață care să reflecte valoarea economică a spectrului de frecvențe radio:

- Proprietățile fizice ale benzii
Resursele de spectru nu sunt omogene. Legile fizicii influențează factori precum distanța de propagare a semnalului și cantitatea de informații ce poate fi transportată sau relația dintre dimensiunea constructivă a antenei și banda de frecvențe radio. Spre exemplu, frecvențele joase, sub 1 GHz se propagă pe distanțe mai mari și pătrund mai bine în interiorul clădirilor comparativ cu frecvențele înalte, însă sunt caracterizate de o lărgime de bandă mai mică a canalului radio, care nu este suficientă pentru transferul unei cantități mari de informații.
- Cererea de spectru
Dezvoltările tehnologice din ultimii ani, dezvoltări care au urmărit extinderea posibilităților de utilizare a internetului mobil în mai multe benzi de frecvențe, au fost generate în principal de valoarea pe care

consumatorii o atribuie acestui gen de servicii. Prin urmare, valoarea potențială a benzilor ce permit aceste dezvoltări tehnologice, atât pentru titularii de drepturi cât și pentru societate în ansamblu, a crescut. De asemenea, cererea crescândă de comunicații mobile de bandă largă, precum și introducerea noilor scenarii de conectivitate (precum internetul obiectelor sau comunicații critice) determină în mod firesc creșterea cererii de spectru radio, în special în condițiile în care dezvoltările tehnologice nu sunt suficiente pentru decongestionarea unor benzi de frecvențe radio.

- Cantități maxime de spectru („plafoanele de spectru”) Având în vedere probabilitatea ca cererea de spectru a ofertanților să prezinte diferențe substanțiale de la o bandă de frecvențe la alta, inclusiv în contextul plafoanelor de spectru necesare pentru asigurarea concurenței în furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, stabilirea unor valori minime pentru taxa de licență, în mod diferențiat de la o bandă la alta, sunt justificate în mod obiectiv. Astfel, în cazul benzilor care fac obiectul unor plafoane de spectru, stabilirea unor valori minime prin raportare la valoarea de piață estimată ar permite realizarea unui echilibru între, pe de o parte, valoarea intrinsecă potențial mai mică pe termen scurt (efect al plafoanelor de spectru) și, pe de altă parte, beneficiile pe termen lung asupra concurenței și consumatorilor.

În context, trebuie avut în vedere faptul că simpla existență a plafoanelor de spectru, ca mecanisme pentru asigurarea concurenței la nivel de infrastructuri de acces radio, nu este suficientă. Astfel, în condițiile în care, în fapt, realizarea unei rețele de comunicații mobile naționale eficiente necesită în mod obiectiv adjudecarea unor cantități diferite de spectru în benzi de frecvențe de peste 1 GHz și sub 1 GHz, cantitatea de spectru în banda 3400 – 3800 MHz care face obiectul procedurii de selecție depășește cu mult necesarul unei singure asemenea rețele. Prin urmare, plafoanele de spectru pot afecta valoarea frecvențelor rezultate din licitație numai în măsura în care respectivele plafoane sunt semnificativ prea restrictive în raport cu necesitățile rezonabile de dezvoltare ale rețelelor, noi sau existente.

- Drepturile existente Porțiuni semnificative din resursele de spectru în benzile de 2600 MHz și 3400-3800 MHz (până la sfârșitul anului 2025) care fac obiectul prezentei proceduri sunt deja utilizate și alocate în urma procedurilor de selecție anterioare. Prin urmare, este posibil ca operatorii cu drepturi existente să atribuie o valoare mai mare porțiunilor de spectru adiacente celor pe care deja le utilizează în prezent. Asimetria în portofoliile de spectru ale operatorilor existenți este probabil să alimenteze apetența pentru achiziția drepturilor de utilizare ale acestor active strategice pentru furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații mobile/fixe de bandă largă. De asemenea, drepturile existente în benzile sub 1 GHz pot influența cererea pentru banda de 700 MHz.
- Durata drepturilor Durata drepturilor influențează în mod direct capacitatea de planificare a afacerilor, precum și de generare a veniturilor, însă măsura în care durata drepturilor este direct proporțională cu valoarea este discutabilă. Astfel, pe de o parte, utilizarea pe termen lung permite o mai mare

flexibilitate în utilizarea mix-ului optim de factori de producție, fiind totodată susceptibilă să fie caracterizată de o utilizare intensivă a resursei, în particular pe seama creșterilor de eficiență productivă prin încorporarea progresului tehnologic și valorificarea mai bună a economiilor de scară și gamă, fenomene care recomandă o valoare mai mare a spectrului pe termen lung.

Pe de altă parte, valoarea pe termen scurt este influențată în mod substanțial de gradul prezent de utilizare, de o eventuală penurie a resurselor spectrale, de costurile unei eventuale reorganizări a spectrului.

Având în vedere că cele două tendințe acționează în sensuri contrare, apreciem că, dincolo de un minim, o relație direct proporțională „durată – valoare” este o aproximare rezonabilă pentru scopul stabilirii valorilor minime ale taxelor de licență.

- Condițiile de utilizare a drepturilor

În măsura în care licențele de utilizare a frecvențelor radio impun, în vederea promovării unui interes public, condiții în utilizarea drepturilor, atașarea unor obligații poate să nu prezinte vreun impact asupra prețurilor frecvențelor radio (de exemplu, condițiile pentru prevenirea tezurizării anticoncurențiale), în timp ce alte obligații pot fi oneroase pentru titularii drepturilor și ar putea în principiu să se reflecte în valorile minime pentru taxa de licență.

Exemple de condiții cu potențial impact pot fi cele referitoare la acoperirea geografică a licenței (licență regională versus licență națională), atașarea unor cerințe de acoperire care excedează semnificativ interesul comercial specific, restricții geografice și/sau temporale privind utilizarea unor benzi/porțiuni de benzi.

Pe de altă parte, în economia rețelelor mobile, realizarea acoperirii stimulează performanțele rețelelor, contribuind decisiv la realizarea nivelului minim eficient al economiilor de scară necesare operării rețelelor, antrenând cererea de servicii și grăbind astfel materializarea economiilor de scară, gamă și densitate tipice rețelelor mobile de comunicații electronice. Mai mult, migrarea traficului către o generație tehnologică superioară mărește semnificativ performanțele rețelelor, atât pe cele economice cât și pe cele tehnice.

Performanța potențială a rețelelor ar putea fi afectată numai în prezența unor obligații de acoperire care, excedând semnificativ planurile investiționale proprii pe termen lung ale operatorilor, ar fi vădit disproporționate în raport cu resursele spectrale oferite, cu termenele de realizare sau cu cererea potențială.

- Armonizarea internațională

O utilizare eficientă a resurselor de spectru radio este dificil de consolidat fără existența unor acorduri internaționale și/sau europene care să țină cont de caracteristicile fizice ale fiecărei benzi de frecvențe radio în parte. Existența acordurilor europene și/sau internaționale de armonizare a utilizării benzilor de frecvențe, acompaniată de dezvoltarea de sisteme și standarde tehnice, poate crea piețe multinaționale pentru echipamente și servicii de comunicații, permițând inclusiv itineranța (roaming-ul) echipamentelor terminale ale utilizatorilor dintr-o țară în alta pentru o varietate de servicii cu amănuntul (de exemplu, comunicații mobile sau transmisii radio-TV). Se înțelege de la sine că economiile de scară în producția de echipamente, terminale sau de rețea, rezultat al armonizării

internaționale, au o contribuție substanțială la creșterea valorii spectrului pentru furnizarea de servicii cu amănuntul.

În contextul procedurii avută în vedere, toate benzile care fac obiectul prezentului proiect beneficiază de măsuri tehnice de punere în aplicare în conformitate cu art. 4 al Deciziei nr. 676/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind cadrul de reglementare pentru politica de gestionare a spectrului de frecvențe radio în Comunitatea Europeană. Aceste benzi au fost armonizate în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă.

Mai mult, banda 3400-3800 MHz a fost declarată în noiembrie 2016 drept bandă primară pentru introducerea rețelilor și serviciilor radio de nouă generație în Europa, situație de natură să-i sporească substanțial atractivitatea.

▪ Disponibilitatea și prețul echipamentelor

Disponibilitatea limitată a echipamentelor sau prețul de achiziție influențează într-o manieră substanțială capacitatea spectrului de a genera beneficii în viitor, prin urmare și atractivitatea spectrului în cauză pentru furnizarea de servicii și respectiv, valoarea economică a spectrului.

În prezent, benzile de 700 MHz și 3400 – 3800 MHz sunt utilizate pe scară largă în toate statele membre ale Uniunii pentru furnizarea de rețele și servicii 5G, astfel încât disponibilitatea variată a echipamentelor terminale și de rețea are un impact pozitiv supra prețurilor.

Pe de altă parte, asigurarea unui înalt grad de securitate al rețelilor 5G în România prin efectul Legii nr. 163/2021 privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelilor 5G, are consecințe asupra alegerilor aflate la dispoziția furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice în selectarea producătorului/producătorilor echipamentelor de rețea.

(c) Metode pentru estimarea valorii de piață a licențelor/spectrului radio

În aplicarea criteriilor menționate la lit. (a) și (b) de mai sus, trebuie recunoscută multitudinea de abordări conceptuale privind estimarea ex-ante a valorii de piață a spectrului/licențelor. De asemenea, asimetria de informații a autorităților în raport cu potențialii investitori în licențe de utilizare a frecvențelor radio, precum și din dezideratul de a minimiza rolul unor eventuale elemente de subiectivitate inerente unor astfel de calcule, s-au identificat mai multe surse și metode pentru informarea valorii de piață a spectrului, astfel:

- referințe naționale și internaționale de valori rezultate din proceduri competitive de selecție;
- tranzacții private.

De asemenea, este utilă verificarea valorilor minime obținute prin raportare la valorile istorice ale licențelor.

(d) Referințe naționale privind valorile licențelor

Precedentele proceduri de selecție competitivă pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor organizate de ANCOM pot constitui o bună sursă de

informații pentru informarea valorii de piață a resurselor de spectru radio în România.

Astfel, în contextul Hotărârii Guvernului nr. 605/2012, procedura de selecție competitivă organizată în 2012 a început de la următoarele prețuri de pornire (echivalentul în lei a sumelor indicate mai jos):

- 35 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche (2x5MHz) în banda de frecvențe de 800 MHz;
- 40 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche (2x5MHz) în banda de frecvențe de 900 MHz;
- 10 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche (2x5MHz) în banda de frecvențe de 1800 MHz;
- 4 milioane euro pentru un bloc de 5 MHz pereche (2x5MHz) în banda de frecvențe de 2600 MHz;
- 3 milioane euro pentru un bloc de 15 MHz nepereche (1x15MHz) în banda de frecvențe de 2600 MHz.

Rezultatele procedurii din 2012 au arătat următoarele prețuri medii de adjudecare (normalizate la cantitatea de frecvențe, durata drepturilor și dimensiunea pieței interne a României, reprezentată prin populația rezidentă în anul acordării drepturilor):

- 1,18 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 800 MHz;
- 1,37 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 900 MHz;
- 0,35 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 1800 MHz;
- 0,13 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 2600 MHz (FDD);
- 0,07 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 2600 MHz (TDD).

De asemenea, înainte ca banda 3400-3800 MHz să devină bandă primară pentru dezvoltarea tehnologiilor radio de nouă generație în Europa, prețurile de pornire pentru procedura de selecție competitivă organizată în 2015, în contextul Hotărârii Guvernului nr. 702/2015 privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență, au fost următoarele (echivalentul în lei a sumelor indicate mai jos):

- 370.000 euro pentru un bloc de 5 MHz pereche în banda 3400-3600 MHz;
- 185.000 euro pentru un bloc de 5 MHz nepereche în banda 3600-3800 MHz.

Rezultatele procedurii organizate în 2015 au arătat următoarele prețuri medii de adjudecare, normalizate conform criteriilor prezentate mai sus:

- 0,0204 euro/MHz/an/locuitor, în banda 3400-3600 MHz;
- 0,0186 euro/MHz/an/locuitor, în banda 3600-3800 MHz.

Suplimentar față de procedurile de selecție competitivă organizate de ANCOM, în august-septembrie 2018 a fost încheiată o tranzacție privată privind drepturile societății 2K Telecom S.R.L. în banda 3400-3800 MHz, respectiv drepturi de utilizare pentru 2x10 MHz, acordate pentru perioada 1 ianuarie 2016-31 decembrie 2025. Valoarea tranzacției a fost de 3,35 milioane euro¹⁰.

Raportând valoarea tranzacției, inclusiv datoriile către ANCOM aferente licenței cesionate de 2K Telecom, la cantitatea de MHz și la durata de valabilitate rămasă a licenței (31 decembrie 2025), rezultă că spectrul radio în banda 3400-3800 MHz a fost tranzacționat în 2018 cu aproximativ 29.000 euro/MHz/an, adică 0,148 eurocenți/MHz/an/locuitor.

¹⁰ Punctul 1.7.1.5.2. din Orange – 2020 Universal Registration Document

(e) Referințe europene privind valorile licențelor

Analiza a aproximativ 260 licențe privind utilizarea frecvențelor radio acordate în Europa din 2008 și până în prezent pentru comunicații mobile/fixe de bandă largă în benzile 700 MHz, 800 MHz, 900 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz reprezintă o bună sursă de informații privind valoarea atribuită acestor resurse pe piața unică europeană.

Pentru asigurarea comparabilității, și în reflectarea criteriilor de la punctul (b) de mai sus, valorile licențelor rezultate din proceduri de selecție au fost normalizate prin raportare la tipul și cantitatea resurselor de spectru asociate, la durata licențelor, la dimensiunea pieței interne care poate fi deservită (reprezentată prin numărul de rezidenți în anul acordării/procedurii), respectiv la cursul de schimb tipic al euro la data acordării licențelor (în cazul taxelor de licență exprimate în alte valute decât euro).

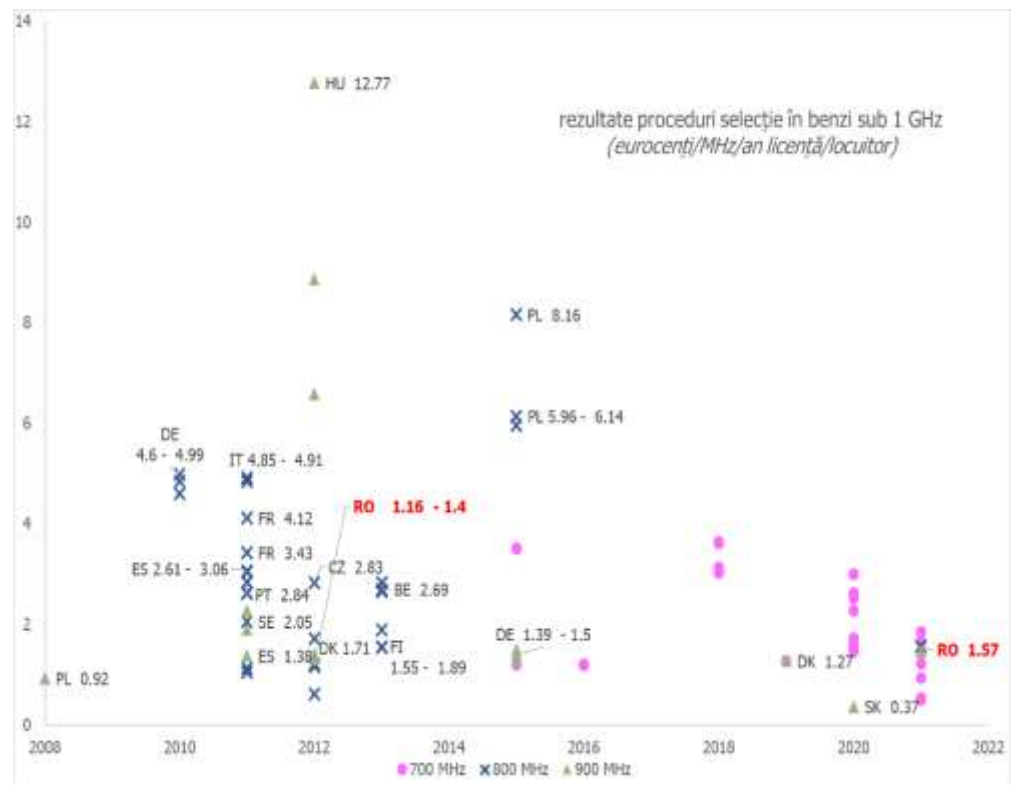
Referințe europene privind valorile licențelor sub 1 GHz

Tabelul de mai jos prezintă rezultatele unor proceduri de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în benzile de 700 MHz, 800 MHz și 900 MHz organizate în 20 state europene, inclusiv în România. Valorile sunt nominale, normalizate în raport cu cantitățile de frecvențe MHz, durata drepturilor și dimensiunea pieței interne (exprimată în număr locuitori). În caz de rezultate asimetrice de la un titular de licență la alta, valorile prezentate sunt cele medii la nivelul procedurii de selecție.

Statul	Anul acordării	MHz alocați în benzile			Durata (ani)	Valoare rezultată (milioane €)	Eurocenți/MHz/an /loc.
		700	800	900			
BE	2013		60		20	360 €	2.69
CZ	2013		60		15,50	271 €	2.77
CZ	2020	60			13.9	146 €	1.64
DK	2019	20			20	65 €	1.27
DK	2019			20	24		1.27
DK	2012		60		22	99 €	1.34
EL	2020	60			15	152 €	1.57
FI	2016	60			17	66 €	1.19
FI	2013		60		20	108 €	1.66
FR	2015	60			20	2799 €	3.51
FR	2011		60		20	2644 €	3.39
DE	2015	60			17	990 €	1.20
DE	2015			70	17	1345 €	1.39
DE	2010		60		14.8 - 15.3	3,570 €	4.76
HR	2021	60			15	19 €	0.51
HU	2012			11.6	10.2	112 €	9.51
HU	2020	50			15	191 €	2.6
IT	2018	60			15.5	2,039 €	3.62
IT	2011		60		17	2,962 €	4.89
LU	2020	60			15	17 €	3.00
NL	2020	60			20	474 €	2.27
NL	2012		20		17	161 €	2.83
PL	2015		50		15	1,970 €	6.91
PL	2008			20	15	107 €	0.93
PT	2021	50			20	96 €	0.93
PT	2021			18	20	54 €	1.46
PT	2011		60		15	270 €	2.84
PT	2011			10	15	30 €	1.89
RO	2012		50		15	178 €	1.18

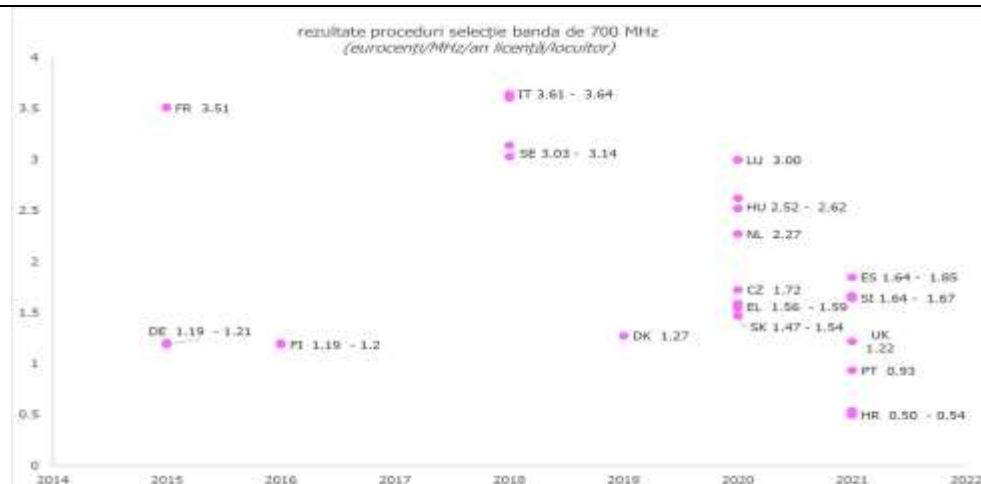
RO	2012			70	15	288 €	1.36
RO	2021		10		7.3	22 €	1.57
SK	2020	60			20	99 €	1.49
SI	2021	60			15	31,4 €	1.66
ES	2021	60			20	1.010 €	1.78
ES	2011		60		16	1,306 €	2.90
ES	2011			30	16-20	464 €	1.93
ES	1995			20	33	500 €	1.92
SE	2018	40			22	275 €	3.08
SE	2011		60		25	198 €	1.41
UK	2021	40			20	653 €	1.22
UK	2013		60		nelimitată	2,683 €	n/a

Grafic, valoarea normalizată (eurocenți/MHz/an/locuitor) a rezultatelor procedurilor de selecție observate în cele trei benzi benzile armonizate sub 1 GHz se prezintă după cum urmează:

În fapt, în statele menționate au fost acordate mai multe drepturi de utilizare în fiecare din benzile enumerate, uneori valorile rezultate din procedurile de selecție prezentând asimetrii substanțiale de la un titular de licență la altul.

În contextul prezentei proceduri, prezentăm grafic și rezultatele procedurilor de selecție pentru banda de 700 MHz, tot în prețuri nominale, valori normalizate (eurocenți/MHz/an/locuitor):

Astfel, utilizând drept referențial fiecare licență (iar nu mediile valorice la nivelul statelor/procedurilor prezentate în tabelul precedent), se obțin următoarele valori:

		Sub 1 GHz	Banda 700 MHz	Banda 800 MHz	Banda 900 MHz
Număr licențe observate în 20 state		107	48	37	22
Valoare (eurocenți/MHz/an/locuitor rezident în anul acordării)	Medie simplă	2,45	1,96	3,04	2,52
	Mediană	1,85	1,66	2,83	1,43
	Medie fără extreme	2,37	1,96	2,97	2,12
	Medie fără extreme, excluzând România	2,46	1,96	3,19	2,31

Referințe europene privind valorile licențelor în banda L (1500 MHz SDL)

Banda de 1500 MHz este licențiată pentru comunicații mobile terestre în 8 state europene, așa după cum se poate observa din tabelul de mai jos. Dacă rezultatele procedurii organizate în Elveția (2019), Austria (2020) și Danemarca (2021) nu permit identificarea valorii atribuite fiecărei benzi, iar cele din Marea Britanie au o vechime mai mare de 10 ani, rezultatele procedurilor organizate în 2015 în Germania și Italia indică valori de 0,58, respectiv 1,34 eurocenți/MHz/an/locuitor rezident (la data acordării), rezultatul procedurii organizate în Țările de Jos în 2020 indică valoarea de 1,81 eurocenți/MHz/an/locuitor rezident iar cel din Slovenia în 2021, valoarea de 0,1 eurocenți/MHz/an/locuitor.

Stat	Anul acordării	MHz alocați	Durata (ani)	Valoare rezultată (milioane €)	Eurocenți/MHz/an/loc. în 1500 MHz
AT	2020	90	24	201,9 € (pentru 270 MHz în 3 benzi: 700 MHz, 1500 MHz și 2100 MHz)	n/a
DE	2015	40	17 și 18	330 €	0,58
DK	2021	90	21	207 € (pentru drepturi în 1500 MHz, 2100 MHz, 2300 MHz, 3500 MHz și 26 GHz)	n/a
IT	2015	40	14	462 €	1,34
CH	2019	75	15	413 € (pentru 580 MHz în 3 benzi: 700 MHz, 1500 MHz și 3,5 GHz)	n/a
NL	2020	40	20	252 €	1,81
SI	2021	90	15	2.81 €	0.1

UK	2008	40	nelimitată	10,5 € (8,3 GBP)	n/a
UK	2015	40	nelimitată	tranzacție privată	n/a

Referințe europene privind valorile licențelor în 2600 MHz

Tabelul de mai jos prezintă rezultatele unor proceduri competitive de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în banda de 2600 MHz (2,6 GHz), organizate în 14 state membre ale pieței unice interne, inclusiv România, marea majoritate din 2008 până în 2016. În 2021 au fost acordate licențe în bandă în Portugalia și România, la un preț de 0,45 respectiv 0,31 eurocenți/MHz/an/ locuitor, în favoarea unor societăți din același grup.

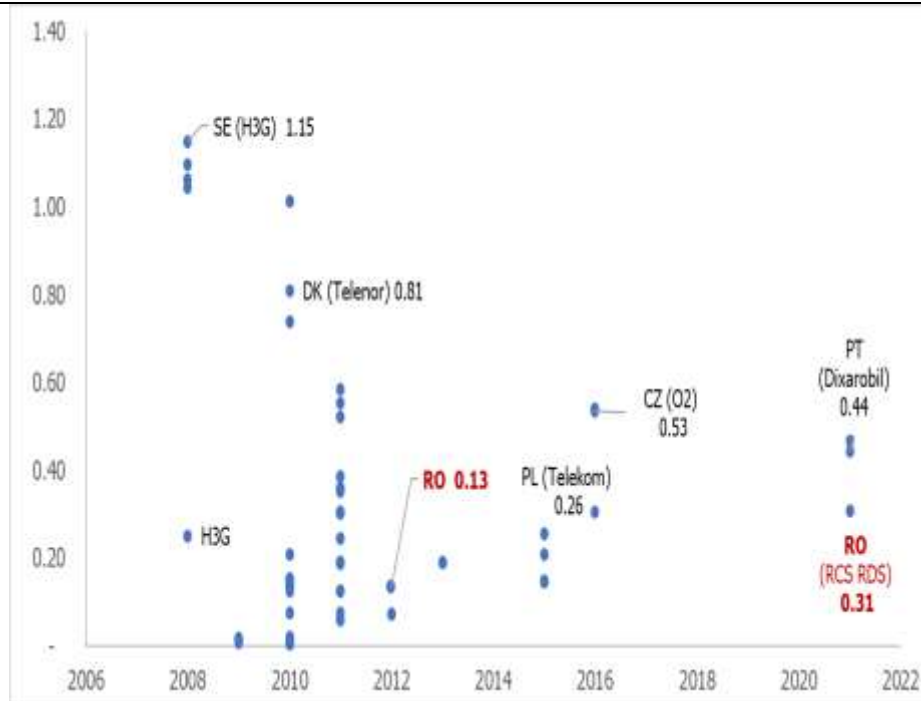
Stat	Anul acordării	MHz alocați	Durata (ani)	Valoare rezultată (milioane €)	Eurocenți/MHz/an/loc în 2600 MHz
AT	2010	175	16,2	39 €	0.17
BE	2011	155	15	78 €	0.30
CZ	2013	120	15,6	37 €	0.19
CZ	2016	70	13	45 €	0.47
DK	2010	190	20	136 €	0.64
FI	2009	140	20	2,3 €	0.02
FR	2011	140	20	936 €	0.51
DE	2010	190	15	344 €	0.15
IT	2011	130	17	433 €	0.33
NL	2010	130	20	2,6 €	0.01
PL	2015	127	16,43	143 €	0.18
PT	2021	20 FDD	20	19 €	0.45
PT	2011	145	15	39 €	0.17
RO	2012	105	15	34 €	0.11
RO	2021	40 FDD	7,3	17 €	0.31
ES	2011	140	19,23	135 €	0.11
ES	2011	70 ^(*)	19,23	41 €	0.07
SE	2008	190	15,65	235 €	0.86

() licențe cu acoperire regională*

Grafic, valoarea normalizată medie a licențelor în banda de 2600 MHz (eurocenți/MHz/ an/locuitor) este prezentată în imaginea de mai jos.

Similar altor benzi de frecvențe, valorile licențelor în banda de 2600 MHz sunt asimetrice, trebuind totodată reținut că cele mai multe licențe în banda de 2600 MHz au fost acordate cu mai bine de 8 ani în urmă. Observarea valorilor celor 69 de licențe acordate în banda de 2600 MHz în cele 14 state (iar nu a prețurilor medii înregistrate la nivelul statelor, prezentate în tabelul de mai sus), conduce la următoarele rezultate (eurocenți/MHz/an/loc):

- medie: 0,28 (excluzând România: 0,29)
- mediană: 0,19 (excluzând România: 0,19)
- medie excluzând extremele: 0,27 (excluzând România: 0,28)

Referințe europene privind valorile licențelor în banda 3,4-3,8 GHz

Tabelul de mai jos prezintă rezultatele unor proceduri de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în banda 3400-3800 MHz, organizate în 23 state europene din 2015 până în prezent, inclusiv în România.

Stat	Anul acordării	MHz acordați	Durata (ani)	Valoare cumulată (mil. €)	Eurocenți/MHz/an/loc.
AT	2019	332	20-21	173 €	0.29
BG	2021	300	20	6 €	0.016
CZ	2017	200	12	38 €	0.15
CZ	2020	200	9.6	59 €	0.28
CY	2020	400	20	pachet cu 700 MHz	n/a
DK	2021	390	20,6	pachet 5 benzi	n/a
EL	2020	390	15	99 €	0.16
FI	2018	390	15	78 €	0.24
FR	2020	310	15	2789 €	0.89
DE	2019	300	18	4165 €	0.93
HR	2021	320	15	23 €	0.12
HU	2016	80	18	3 €	0.02
HU	2020	310	15	151 €	0.33
IE	2017	290	15	52,4 €	0.25
IT	2018	200	19	4348 €	1.89
LU	2020	330	15	24 €	0.79
LV	2018	50	10	7 €	0.67
PT	2021	400	20	327.9	0.4
RO	2015	255	10	10,13 €	0.02
RO	2018	20	7.30	3,35 € (*)	0.15
RO	2021	5	4	0,7	0,18
SK	2015-2016	264	9-10	4 €	0.03
SK	2022	390	20.3	64 €	0.15
SI	2021	380	15	46.5 €	0.39
ES	2016	40	14,6	20 €	0.07
ES	2018	200	20	437 €	0.23
SE	2021	320	25	190 €	0.23

CH	2019	300	15	pachet cu 700 MHz	n/a
UK	2021	120	min. 20 ani	min. 597 €	0.38
UK	2018	150	nelimitată	1315 €	n/a

(*) *tranzacție privată*

Grafic, valoarea normalizată (eurocenți/MHz/an/locuitor) a prețurilor celor 85 licențe în banda 3400-3800 MHz la nivelul statelor europene în care au putut fi observate, este prezentată în imaginea de mai jos.

Remarcând creșterea substanțială în timp a valorii atribuite acestei benzi, odată cu recunoașterea ei drept bandă primară pentru introducerea tehnologiilor radio de nouă generație în Europa, precum și asimetriile rezultate în cadrul procedurilor, observarea valorilor individuale ale celor 81 de licențe acordate în bandă, conduce la următoarele rezultate (eurocenți/MHz/an/loc.):

- medie simplă: 0,38 (excluzând România: 0,40)
- mediană: 0,24 (excluzând România: 0,27)
- medie fără extreme: 0,34 (excluzând România: 0,36).

Referințe europene privind prețurile de pornire

Proceduri de selecție competitivă pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în benzi de interes pentru procedura ANCOM au fost realizate recent în Europa sau se află în desfășurare.

Tabelul de mai jos sintetizează prețurile de pornire utilizate, după normalizarea acestora cu cantitatea de frecvențe, durata drepturilor, populația rezidentă în anul acordării, respectiv cursul de schimb tipic. Pentru comparabilitate cu celelalte valori prezentate în cuprinsul notei de fundamentare, prezentăm prețurile de pornire în eurocenți/MHz/an/populație rezidentă în anul organizării licitației.

Stat (an)	FR (2015)	DE (2015, 2019)	HU (2019)	IT (2018)	CH (2019)
Banda					
700 MHz	3,13	0,54	1,13	3,61	1,47
700 MHz SDL				1,8	0,73
900 MHz		0,54			
1500 MHz		0,13			0,73
2600 MHz			0,15		0,76
3400-3800 MHz	0,693	0,011 (2019)	0,34	0,17	0,07

Asimetriile observabile trebuie interpretate în conjuncție cu rezultatele procedurilor. De exemplu, în banda de 700 MHz rezultatele procedurilor sunt foarte apropiate de prețurile de pornire în Franța și Italia, însă de 2,2 ori mai mari în Germania, în timp ce în Elveția nu sunt cunoscute rezultatele procedurilor de selecție la nivelul fiecărei benzi de frecvențe în virtutea formatului licitației utilizat în procedura de selecție.

De asemenea, în banda 3400-3800 MHz, rezultatele selecției din Italia au fost de 10 ori prețul de pornire, în timp ce în Germania au fost de 84 ori prețul de pornire.

(f) Criterii privind stabilirea condițiilor de plată

Valoarea importantă a taxelor de licență și durata mai mare a licențelor, potențează semnificația termenelor, a condițiilor de plată. Directiva (UE) 2018/1972, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 198/2022, reține sub acest aspect că **modalitățile de plată** ar trebui să garanteze că aceste taxe nu duc, în practică, **la selecția pe baza unor criterii care nu au legătură cu obiectivul unei utilizări optime** a spectrului de frecvențe radio.

Setul comun de instrumente privind conectivitatea recomandă plata în tranșe a taxelor de licență, astfel:

"În special dacă se anticipează că investițiile în instalarea rețelelor vor fi mari, statele membre sunt invitate să ia în considerare dacă a permite operatorilor opțiunea de plată în tranșe, pentru o parte substanțială a rezultatelor procedurilor, i-ar putea ajuta pe operatori la realizarea investițiilor; în acest caz, suma care nu este plătită în avans poate fi repartizată în timp, de exemplu pe întreaga durată a drepturilor, sau cel puțin pentru o anumită perioadă de timp după acordarea drepturilor. Statele membre pot solicita în schimb o dobândă sau o garanție bancară".

Cadrul normativ în vigoare în România, reprezentat de art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, stabilește că acordarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio prin intermediul unor proceduri de selecție competitivă sau comparativă este condiționată de plata către bugetul de stat a unei taxe de licență.

Pe de altă parte, în multe alte state, licențele observate în referințele europene menționate la lit. (e) mai sus, permit plata în tranșe a taxei de licență, pe parcursul duratei de valabilitate a licenței. Situația este remarcabilă în special în cazul unor state europene mari (Franța, Italia), unde taxele de licență ating valori absolute de ordinul miliardelor de euro, dar se regăsește și în unele state scandinave sau central europene. Pe de altă parte, procedurile de selecție din Germania (2019), respectiv Spania (2021) s-au desfășurat cu obligația de plată integral în avans.

Tabelul de mai jos prezintă termenele de plată și condițiile asociate, observate în 5 proceduri de selecție reprezentative. De remarcat că plata în tranșe are asociate mecanisme de garantare (de exemplu, scrisori de garanție bancară), și penalități pentru întârzierea la plată. De asemenea, în măsura în care plata în tranșe este o opțiune, are și un cost (respectiv, un beneficiu pentru plata în avans).

Stat (licitația)	Calendar de plată	Condiții
Franța (3,4-3,8 GHz) 2020	<ul style="list-style-type: none"> 50% în 4 tranșe egale în primii 4 ani ai licenței 50% în 15 tranșe egale din cei 15 ani ai licenței 	<ul style="list-style-type: none"> Obligatoriu Penalități pentru întârziere la plată nespecificate
Italia (700 MHz, 3,4 – 3,8 GHz) 2018	<ul style="list-style-type: none"> 50% din prețul de pornire, în anul 0 2% din prețul de pornire, în anul 1 12% din prețul de pornire, în anul 2 6% din prețul de pornire, în anul 3 restul dar nu mai puțin de 750 mil € (30% din prețul de pornire) în anul 4 	<ul style="list-style-type: none"> Obligatoriu Penalități pentru întârzierea la plată: anularea asignării și pierderea garanției
Portugalia (6 benzi) 2022	<p>Opțiune privind plata în tranșe:</p> <ul style="list-style-type: none"> 50% din preț înainte de emitere 50% din preț în 7 tranșe anuale egale în primii 7 ani ai licenței 	<ul style="list-style-type: none"> Exercitarea opțiunii are un cost anual de 4,786% (plata în avans, o reducere anuală de 4,786%) Garanție bancară pe 7 ani, cu eliberare progresivă Întârzierea la plată atrage exigibilitatea imediată a tuturor ratelor
Spania (700 MHz) 2021	integral în avans (totuși, reglementatorul spaniol CNMC a propus opțiune de plată în 15 tranșe egale pe toată durata licenței, cu o dobândă anuală de 1,85%)	n/a
Germania 2019 (2100 MHz, 3,4 – 3,8 GHz)	Preț adjudecat plătit integral în 65 zile lucrătoare de la comunicarea rezultatelor procedurii.	n/a
Belgia (multiple benzi) 2022	<p>Opțiune privind modalitatea de plată în tranșe anuale egale, pe toată durata drepturilor.</p> <p>Conform art. 30 din legea comunicațiilor coroborat cu Legea privind împrumutul cu dobândă din 5 mai 1865.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Opțiunea de plată în tranșe poartă o dobândă de EURIBOR 12M + 2,25% Retragerea drepturilor în caz de neplată la termen

Suplimentar, Directiva (UE) 2018/1972, transpusă recent în legislația națională prin Legea nr. 198/2022, introduce și alte criterii privind **modalitățile de plată** a taxelor de licență: acestea trebuie **corelate cu disponibilitatea efectivă a resursei**, într-un mod care să sprijine investițiile necesare în vederea promovării dezvoltării facilităților asociate și a furnizării de servicii asociate. Modalitățile de plată trebuie determinate în mod obiectiv, transparent, proporțional și nediscriminatoriu **înainte de începerea** procedurilor de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio.

Propunerii ANCOM privind condițiile de plată

Pe baza celor prezentate mai sus și a experienței altor proceduri de selecție desfășurate în Europa și ținând cont de specificul procedurii de selecție 2022, ANCOM propune ca opțiunea pentru plata în tranșe să fie definită în materie de cuantumuri și termene de exigibilitate, în raport cu fiecare bloc de frecvență adjudecat, iar nu în raport cu ansamblul blocurilor adjudecate de un operator.

Astfel, propunem 6 tranșe de plată, pentru drepturile care intră în vigoare la 1 ianuarie 2023, cu excepția benzii 2600 MHz, unde plata va fi integral în avans. Cuanțumurile și termenele de exigibilitate sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tranșe de plată per bloc	Tranșa 1 15 zile lucrătoare de la anunțarea rezultatelor procedurii	Tranșa 2 17.11. 2023	Tranșa 3 18.11. 2024	Tranșa 4 17.11. 2025	Tranșa 5 17.11. 2026	Tranșa 6 17.11. 2027
700 MHz (FDD)	30 mil €	3 mil €	4 mil €	5 mil €	6 mil €	(*)
700 MHz (SDL)	3 mil €	1 mil €	1 mil €	2 mil €	3 mil €	(*)
1500 MHz (SDL)	2 mil €	0,5 mil €	0,5 mil €	1 mil €	1 mil €	(*)
2600 MHz	Rezultatul procedurii					

(*) restul sumei ce se constituie diferență până la prețul de adjudecare al blocului

În ce privește drepturile în banda de 3400 – 3800 MHz, ținând cont inclusiv de adjudecarea licențelor cu mai bine de 3 ani în avans, ANCOM propune următoarele 3 tranșe de plată, pentru fiecare bloc în parte:

- i. 3 milioane € la 01.07.2025;
- ii. 0,5 milioane € la 17.11.2026;
- iii. 0,5 milioane € la 17.11.2027;
- iv. restul sumei ce se constituie diferență până la prețul de adjudecare al blocului, la 17.11.2028.

ANCOM apreciază că plata în tranșe în forma propusă poate stimula rivalitatea/cererea pentru spectrul de frecvențe radio în contextul procedurii de selecție 2022, permițând totodată câștigătorilor procedurii ajustarea graduală a planurilor de afaceri și realizarea investițiilor pentru încorporarea noilor portofolii de frecvențe, simultan cu o re-așezare a poverii financiare.

Obligațiile de plată a taxei de licență la termenele stabilite sunt asimilate obligațiilor fiscale și sunt urmărite și executate care atare conform Codului de procedură fiscală. De asemenea, licențele vor conține obligația de plată a tranșelor ulterioare datei emiterii acestora, sub sancțiunea retragerii licenței/licențelor pentru întârzierea la plată.

Prezentarea situației actuale din perspectiva obiectivelor de dezvoltare durabilă

Impactul asupra obiectivelor/țintelor prevăzute de Strategia națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018, este unul pozitiv, în principal datorită productivității suplimentare asociată digitalizării activităților economice și sociale, al inovării antrenată de noile forme de conectivitate (de exemplu, *smartcity*), dar și eficienței energetice superioare a sectorului comunicațiilor electronice.

În particular, utilizarea resurselor spectrale suplimentare va impulsiona avansul tehnologic al rețelelor de comunicații electronice, cu impact pozitiv inclusiv asupra eficienței energetice. De asemenea, extinderea acoperirii cu servicii de calitate superioară va facilita reducerea decalajelor urban-rural, inclusiv în materie de conectivitate, digitalizare etc, cu efecte induse favorabile sub aspectul dezvoltării durabile, aspecte care pot să conducă, într-o oarecare măsură, la îmbunătățirea indicatorului DESI¹¹.

¹¹ [The Digital Economy and Society Index \(DESI\) | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-operations/infographic-116927.png)

	<p>Pe de altă parte, creșterea consumului de internet, inclusiv a vitezelor de transfer, latenței, fiabilității etc., va conduce la creșterea consumului total de energie în sectorul comunicațiilor electronice. Conform unui studiu publicat de specialiștii francezi în aprilie 2022¹², accesul prin unde radio la rețelele de comunicații electronice este de două ori mai „gurmand” în energie față de accesul prin fire, iar accesul la rețele pe suport cupru (accesul în configurația istorică) este de patru ori mai „gurmand”, față de accesul pe suport fibră optică.</p>
<p>2.3. Schimbări preconizate</p>	<p>Scopul prezentului proiect este stabilirea unor prețuri de pornire (prețuri minime, sau de rezervare) pentru taxa de licență ce urmează a fi reper în cadrul procedurii de selecție competitivă ce urmează a fi organizată de ANCOM în 2022, precum și a modalităților/condițiilor de plată a taxelor de licență rezultate din procedură, în conformitate cu criteriile legale, astfel încât să asigure utilizarea eficientă și eficace a resurselor de spectru respective.</p> <p>Procedura de selecție ce urmează a fi organizată de ANCOM pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio disponibile va fi una de tip competitiv și va fi întemeiată pe Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, act normativ ce a fost modificat și completat recent prin Legea nr. 198/2022.</p> <p>Obiectivul utilizării eficiente și eficace a resurselor de spectru care fac obiectul reglementării prețului prin prezentul proiect de act normativ este precis și concret și nu lasă loc interpretărilor. Astfel, utilizarea resurselor de spectru asigurate ca urmare a procedurii de selecție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ este măsurabilă printr-o varietate de indicatori; ▪ este realizabilă, prin investițiile titularilor drepturilor, prin dezvoltările rețelelor și pe seama consumului de servicii de comunicații electronice; ▪ este relevantă în raport cu problemele identificate și reflectă obiectivele și direcțiile prioritare de acțiune din Strategia 5G pentru România, PNR, PNRR, programul de guvernare, precum și prin raportare la celelalte surse ale prezentului proiect de act normativ; ▪ are o durată de timp determinată, dată de durata drepturilor de utilizare. <p>Procedura de selecție de tip competitiv este una adecvată pentru stadiul pieței de comunicații electronice din România și a fost utilizată în trei proceduri de selecție anterioare. Tipul de procedură a fost ales în scopul determinării, în anumite limite, a prețului pe care piața de comunicații electronice consimte să-l achite cu titlu de taxă de licență pentru utilizarea resursei limitate – frecvențele radio. Procedura de selecție de tip competitiv este potrivită deoarece în acest fel este evidențiat atât potențialul economic pe care îl oferă benzile de frecvențe radio, în general, cât și nivelul de valorizare a acestora de către persoanele interesate în contextul propriilor planuri de afaceri.</p> <p>Cu toate acestea însă, acordarea drepturilor de utilizare prin procedură de selecție competitivă nu va urmări exclusiv reliefaarea evaluărilor ofertanților privind sumele ce urmează a fi achitate cu titlu de taxă de licență, ci și asigurarea unor criterii de precalificare, urmând ca aceste criterii să fie îndeplinite de fiecare persoană interesată de procedura de selecție.</p> <p>În practică, în cazul procedurii de selecție competitivă, condițiile de precalificare ori cele de dezvoltare a rețelelor sunt aplicabile tuturor persoanelor interesate, urmând ca alocarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio să se realizeze</p>

¹² https://www.arcep.fr/fileadmin/cru-1656678683/user_upload/observatoire/enquete-pns/edition-2022/enquete-annuelle-pour-un-numerique-soutenable_edition2022.pdf

În funcție de disponibilitatea ofertanților de se concura în cadrul unei proceduri cu reguli obiective, imparțiale și transparente.

Odată cu acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice declarați câștigători în cadrul procedurii de selecție pot efectua demersurile pentru lansarea rapidă și pe scară largă a noilor tehnologii, exclusiv în benzile de frecvențe radio nou adjudecate sau în combinație cu benzile în care au drepturi urmare a procedurilor de selecție anterioare.

Prețuri de pornire în România 2022

Având în vedere criteriile legale pentru stabilirea prețurilor, precum și a condițiilor de plată,

Având în vedere criteriile și metodele descrise mai sus pentru estimarea valorii de piață a licențelor/spectrului radio,

Având în vedere referințele naționale și europene privind valorile licențelor și privind prețurile de pornire ale licitațiilor recente în Europa,

Având în vedere aranjarea spectrului, tipul blocurilor și duratele drepturilor în benzile care fac obiectul procedurii de selecție competitivă care va fi organizată de ANCOM în 2022,

Având în vedere condițiile de plată în tranșe analizate mai sus,

Propunem următoarele prețuri de pornire:

- 55 milioane euro pentru un bloc FDD de 2 x 5 MHz în banda de 700 MHz, pentru o durată de 25 ani începând cu 1 ianuarie 2023;
- 14 milioane euro pentru un bloc SDL de 5 MHz în banda de 700 MHz, pentru o durată de 25 ani începând cu 1 ianuarie 2023;
- 6 milioane euro pentru un bloc SDL de 5 MHz în banda de 1500 MHz, pentru o durată de 25 ani începând cu 1 ianuarie 2023;
- 3,25 milioane euro pentru un bloc FDD de 2 x 5 MHz în banda de 2600 MHz, pentru perioada de la 1 ianuarie 2023 până la 5 aprilie 2029;
- 6,5 milioane euro pentru un bloc TDD de 1 x 10 MHz în banda 3400-3800 MHz, pentru 22 de ani începând cu 1 ianuarie 2026;

În combinație cu blocurile de frecvențe care fac obiectul licitației, suma prețurilor de pornire este de 693 milioane euro, așa după cum se poate observa în tabelul de mai jos:

Bandă	Tip și mărime bloc	Număr blocuri	Durata (ani)	Preț pornire (mil. €)	Valoare (mil. €)
700 MHz	2x5 MHz	6	25	55	330
	SDL 5 MHz	3	25	14	42
1500 MHz	SDL 5 MHz	8	25	6	48
2600 MHz	2x5 MHz	4	6 ani, 3 luni	3,25	13
3400-3800 MHz	1x10 MHz	40	22	6,5	260
TOTAL		61			693

Normalizate cu dimensiunea blocurilor, durata drepturilor și populația rezidentă în România în anul acordării licențelor, prețurile sunt rezonabile în raport cu referințele utilizate, astfel:

- 1,14 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 700 MHz (FDD);
- 0,58 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 700 MHz (SDL);
- 0,25 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 1500 MHz (SDL);
- 0,27 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda de 2600 MHz (FDD);
- 0,15 eurocenți/MHz/an/locuitor, în banda 3400-3800 MHz.

În particular, prețul de pornire propus pentru banda de 700 MHz reprezintă 58% din prețul mediu al celor 48 de licențe acordate în bandă în 20 de state europene în perioada 2015 – 2021.

Prețul propus de pornire pentru banda de 3400 – 3800 MHz reprezintă 42% din prețul mediu al celor 81 licențe acordate în bandă în 22 state europene în perioada 2016 – 2022.

Condiții de plată

Plata contravalorii taxei de licență rezultate din procedura de selecție, datorată de către fiecare dintre câștigătorii acesteia, se execută la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României valabil pentru ziua plății.

Plata se realizează în cantumuri și la termene care corespund blocurilor de frecvențe câștigate, după cum urmează:

- (a) Pentru fiecare bloc câștigat în banda de 700 MHz (FDD):
 - i. 30 milioane € în termen de 15 zile lucrătoare de la anunțarea rezultatelor procedurii de selecție;
 - ii. 3 milioane €, până la 17 noiembrie 2023;
 - iii. 4 milioane €, până la 18 noiembrie 2024;
 - iv. 5 milioane €, până la 17 noiembrie 2025;
 - v. 6 milioane €, până la 17 noiembrie 2026;
 - vi. restul sumei ce se constituie diferență până la prețul de adjudecare al blocului respectiv, până la 17 noiembrie 2027;
- (b) pentru fiecare bloc câștigat în banda de 700 MHz (SDL):
 - i. 3 milioane €, în termen de 15 zile lucrătoare de la anunțarea rezultatelor procedurii de selecție;
 - ii. 1 milion €, până la 17 noiembrie 2023;
 - iii. 1 milion €, până la 18 noiembrie 2024;
 - iv. 2 milioane €, până la 17 noiembrie 2025;
 - v. 3 milioane €, până la 17 noiembrie 2026;
 - vi. restul sumei ce se constituie diferență până la prețul de adjudecare al blocului respectiv, până la 17 noiembrie 2027;
- (c) pentru fiecare bloc câștigat în banda de 1500 MHz (SDL):
 - i. 2 milioane €, în termen de 15 zile lucrătoare de la anunțarea rezultatelor procedurii de selecție;
 - ii. 0,5 milioane €, până la 17 noiembrie 2023;
 - iii. 0,5 milioane €, până la 18 noiembrie 2024;
 - iv. 1 milion €, până la 17 noiembrie 2025;
 - v. 1 milion €, până la 17 noiembrie 2026;
 - vi. restul sumei ce se constituie diferență până la prețul de adjudecare al blocului respectiv, până la 17 noiembrie 2027;
- (d) pentru fiecare bloc câștigat în banda de 2600 MHz, prețul de adjudecare al blocului în termen de 15 zile lucrătoare de la anunțarea rezultatelor procedurii de selecție;
- (e) pentru fiecare bloc câștigat în banda de 3400 – 3800 MHz:
 - i. 3 milioane €, până la 1 iulie 2025;
 - ii. 0,5 milioane €, până la 17 noiembrie 2026;
 - iii. 0,5 milioane €, până la 17 noiembrie 2027;
 - iv. restul sumei ce se constituie diferență până la prețul de adjudecare al blocului respectiv, până la 17 noiembrie 2028.

Astfel cum s-a arătat mai sus, plata în termen reprezintă o obligația fiscală. Pe de altă parte, întârzierea la plată a oricărei tranșe este sancționată prin

	<p>retragerea licenței/licențelor, aspect ce va fi menționat în cuprinsul acesteia/acestora.</p> <p style="text-align: center;">Informații despre monitorizarea și evaluarea implementării proiectului</p> <p>Rezultatele procedurii de selecție reprezintă indicatorul optim pentru evaluarea rezultatelor acestui proiect de act normativ.</p> <p>ANCOM va prezenta public rezultatele procedurii de selecție, imediat după ce aceasta se va fi încheiat. Acestea vor include și sumele datorate cu titlu de taxă de licență.</p>
2.4. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ	
3.2. Impactul social	<p>Proiectul creează condiții pentru utilizarea unor benzi de frecvențe radio, care vor contribui la creșterea calității, performanțelor și inovării în furnizarea de servicii de comunicații electronice, cu efecte benefice la nivel social.</p> <p>Utilizarea frecvențelor radio se realizează cu respectarea limitelor efectelor câmpurilor electromagnetice stabilite conform actelor normative în vigoare – Ordinul ministrului sănătății publice nr. 1193/2006 pentru aprobarea Normelor privind limitarea expunerii populației generale la câmpuri electromagnetice de la 0 Hz la 300 GHz, limite de natură să asigure asigurarea unui înalt grad de protecție a populației. În plus, orice titular de licența de utilizare a frecvențelor radio are obligația, potrivit art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 740/2016 privind punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio, cu modificările și completările ulterioare, respectării normelor privind limitarea expunerii populației la efectele câmpurilor electromagnetice pe toată durata de utilizare a stațiilor de radiocomunicații/emisie, prin respectarea cerinței esențiale de protecție a sănătății prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. a) din hotărârea amintită.</p>
3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3.4. Impactul macroeconomic	<p>Acordarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio va contribui la dezvoltarea de rețele de comunicații mobile de nouă generație sau la îmbunătățirea performanțelor rețelelor existente și la satisfacerea în condiții mai eficiente a cererii de servicii de comunicații electronice pe termen lung, inclusiv a serviciilor inovatoare sau a noilor forme de conectivitate.</p> <p>Dezvoltarea economiei și a societății digitale, facilitate de rețelele de comunicații de nouă generație, prezintă efecte directe,</p>

	<p>indirecte (de multiplicare) și induse (de antrenare) la nivel macroeconomic.</p> <p>De asemenea, pe termen scurt, cuantumul taxelor de licență reprezintă venit la bugetul de stat: în conformitate cu Manualul ESA 2010, sumele încasate din taxe de licență au impact negativ în anul în care valoarea licențelor este încasată, valoarea acestora fiind înregistrată eşalonat în tranșe egale pe perioada de alocare a licențelor.</p>
3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici	<p>Utilizarea frecvențelor radio în benzile care fac obiectul procedurii de selecție va necesita investiții în rețele de comunicații electronice din partea titularilor drepturilor, antrenând ulterior și consumul de servicii din partea persoanelor, a mediului de afaceri etc.</p> <p>Prin urmare, apreciem că proiectul va dinamiza indicatorii macroeconomici la realizarea cărora care sectorul comunicațiilor electronice are o contribuție mai mare.</p>
3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat	<p>Resursele limitate de spectru radio constituie bariere la intrarea pe piață, iar utilizarea acestora pentru comunicații radio, în condițiile tehnice stabilite conform actelor normative aplicabile, este supusă unui regim de licențiere (autorizare).</p> <p>Cuantumul valorii minime pentru taxa de licență reprezintă un element important în proiectarea procedurii de selecție competitivă pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio. Derularea procedurii de selecție va permite identificarea prețurilor efective ale taxei de licență, rezultate din întâlnirea cererii cu oferta.</p> <p>Proiecte similare au fost inițiate de ANCOM în 2019 și 2021, au fost analizate de Consiliul Concurenței, care a transmis puncte de vedere favorabile.</p>
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri	<p>Cheltuielile directe ale câștigătorilor procedurii de selecție competitivă se raportează la cuantumul taxei de licență ce rezultă în urma procedurii, sumele făcându-se venit la bugetul de stat. Pe de altă parte, câștigătorii procedurii de selecție vor realiza investiții în furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice performante.</p> <p>De asemenea, mediul de afaceri va beneficia direct și indirect de utilizarea noilor tehnologii, prin performanțele superioare ale rețelelor și prin inovarea indusă prin utilizarea noilor tipuri de servicii în afacerile proprii.</p> <p>Intrarea în vigoare a proiectului de act normativ nu generează costuri de conformare: achiziția de drepturi de utilizare frecvențe radio nu este o obligație, iar digitalizarea afacerilor este opțiunea mediului de afaceri.</p>
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător	Proiectul de act normativ nu se referă la acest domeniu.
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării	Proiectul de act normativ sprijină procedura de selecție ce va fi organizată de ANCOM în 2022 pentru acordarea drepturilor de utilizare pentru 555 de MHz de frecvențe radio pentru perioade de până la 25 de ani.

	<p>Utilizarea acestor frecvențe radio va stimula dezvoltarea, capacitățile, performanțele și progresul tehnologic în rețelele de comunicații electronice, cu efecte asupra dinamicii inovării și digitalizării economiei și societății, intermediată de aceste rețele.</p> <p>Creșterile de productivitate și eficiență ale rețelelor de comunicații electronice vor permite, în condițiile menținerii unei dinamici concurențiale sănătoase, extinderea performanțelor rețelelor spre zone geografice sau segmente de piață (de exemplu, internet industrial) insuficient deservite în prezent.</p>
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile	Astfel cum am arătat și anterior, impactul asupra obiectivelor/țintelor prevăzute de Strategia națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018, este unul pozitiv, în principal datorită productivității suplimentare asociată digitalizării activităților economice și sociale, al inovării antrenată de noile forme de conectivitate (de exemplu, <i>smart-city</i>), dar și eficienței energetice superioare a sectorului comunicațiilor electronice.
3.9. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:	1086 milioane lei	126 milioane lei	157 milioane lei	841 milioane lei	374 milioane lei	517 milioane lei
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						

(ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însotită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.						
4.8. Alte informații	<p>Valorile rezultate în urma procedurii de selecție, ce are ca punct de plecare valoarea minimală stabilită conform proiectului de act normativ, se vor face venit la bugetul de stat. Sumele finale ce se fac venit la bugetul de stat se determină în urma ofertelor depuse în cadrul procedurii de selecție.</p> <p>Prin proiect se propune ca plata sumei/sumelor datorate în urma procedurii de selecție să fie achitată în tranșe în perioada 2022 - 2028.</p> <p>Suplimentar față de impactul prezentat la punctul 4.1. lit. a) de mai sus, pentru anul curent și următorii 4 ani, proiectul prezintă un impact pozitiv și în anul al cincilea (2027), de 421 milioane lei, respectiv în anul al șaselea (2028), de 513 milioane lei.</p> <p>Astfel, impactul financiar este determinat în ipoteza adjudecării tuturor drepturilor de utilizare a frecvențelor radio disponibile în cadrul procedurii la valorile minimale stabilite prin proiectul de act</p>					

	<p>normativ, exprimarea în lei fiind realizată la cursul de schimb de 4,98 lei/euro pentru anul 2022, 5,03 lei/euro pentru anul 2023, 5,08 lei/euro pentru anul 2024 și 5,13 lei pentru anul 2025 și ulterior, cursuri recunoscute în scrisoarea cadru nr. 464142/10.12.2021 privind contextul macroeconomic și metodologia de elaborare a proiectelor de buget pe anul 2022 și a estimărilor pentru anii 2023 - 2025 (https://mfinante.gov.ro/documents/35673/5249239/scrisoareacadru2022.pdf)</p>
--	--

Secțiunea a 5-a **Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare**

5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ	Prin proiect se propune abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 1060/2021 privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență.
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest domeniu.
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)	Proiectul de act normativ este compatibil cu legislația comunitară în materie. Proiectul de act normativ reflectă setul comun de instrumente privind conectivitatea și aplică foaia de parcurs națională în materie.
5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE	Proiectul de act normativ nu se referă la acest domeniu.
5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE	Proiectul de act normativ nu se referă la acest domeniu.
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Proiectul de act normativ nu se referă la acest domeniu.
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate	Nu au fost identificate, suplimentar față de cele menționate în sursa prezentului proiect.
5.6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 6-a **Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ**

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative	Nu este cazul.
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Toate persoanele interesate au putut consulta proiectul de act normativ în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale	A se vedea informațiile de la 6.2 de mai sus.
6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative	Nu este cazul.
6.5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării	Proiectul de hotărâre necesită avizul Consiliului Legislativ.

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Consiliul Concurenței e emis punctul de vedere favorabil nr. 12471/09.09.2022.
6.6. Alte informații	În aplicarea dispozițiilor art. 23 paragraful (2) din Directiva (UE) 2018/1972, ANCOM va informa Grupul pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio (RSPG) cu privire la proiectul de act normativ.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ	<p>În considerarea Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, în perioada 13 iulie 2022 27 iulie 2022.</p> <p>În plus, în data de 8 august 2022 a fost organizată dezbateră publică în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Informații cu privire la dezbateră publică și minuta dezbaterii pot fi accesate la https://www.ancom.ro/anunt-dezbatere-august-2022-6607.</p> <p>Proiectul de act normativ se referă la stabilirea prețurilor de pornire în cadrul procedurii de selecție organizate pentru acordarea drepturilor de utilizare în benzile de 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz și nu privește aspecte ce țin de mediu, sănătatea și securitatea cetățenilor sau diversitatea biologică.</p> <p>Cu toate acestea, se va avea în vedere că utilizarea frecvențelor radio se realizează cu respectarea limitelor efectelor câmpurilor electromagnetice stabilite conform actelor normative în vigoare - Ordinul ministrului sănătății publice nr. 1193/2006 pentru aprobarea Normelor privind limitarea expunerii populației generale la câmpuri electromagnetice de la 0 Hz la 300 GHz, limite de natură să asigure asigurarea unui înalt grad de protecție a populației. În plus, orice titular de licența de utilizare a frecvențelor radio are obligația, potrivit art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 740/2016 privind punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio, cu modificările și completările ulterioare, respectării normelor privind limitarea expunerii populației la efectele câmpurilor electromagnetice pe toată durata de utilizare a stațiilor de radiocomunicații/emisie, prin respectarea cerinței esențiale de protecție a sănătății prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. a) din hotărârea amintită.</p>
7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ,	Proiectul de act normativ nu se referă la acest domeniu.

precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	
---	--

Secțiunea a 8-a

Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ nu se referă la acest domeniu.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

Față de cele prezentate, a fost promovat prezentul proiect de hotărâre a Guvernului privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio disponibile în benzile de 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență, pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să îl adoptați.

**Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații**

Vlad Ștefan STOICA

Avizăm favorabil

Ministrul Finanțelor,

Adrian CĂCIU

Ministrul Justiției,

Marian Cătălin PREDOIU